

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ О. М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

Кафедра педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Янченко Т.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма **«Педагогіка вищої шкли та адміністрування в освіті»**

2024 – 2025 навчальний рік

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Протокол № 1 від «30»серпня 2024 року.

Розробник: Пищик Олена Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Мова навчання – українська.

Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми педагогіки» є обов'язковою складовою освітньої програми «Педагогіка вищої школи та адміністрування в освіті» та займає ключове місце у підготовці майбутніх магістрів. Вона спрямована на глибоке оволодіння сучасними педагогічними теоріями, методиками та інноваційними підходами, які є необхідними для ефективної педагогічної діяльності у вищій школі.

Дисципліна сприяє розвитку у студентів здатності до критичного аналізу сучасних педагогічних проблем, формування навичок самостійного наукового дослідження та застосування отриманих знань у практичній діяльності. Вона допомагає студентам опанувати інструментарій, необхідний для впровадження інновацій у педагогічний процес, адаптації до змін у системі освіти та вирішення складних педагогічних завдань.

Метою дисципліни є підготовка студентів до ефективної роботи у сфері педагогіки вищої школи та освітнього адміністрування, шляхом забезпечення глибоких теоретичних знань і практичних умінь. Дисципліна також закладає основу для подальшого наукового розвитку студентів, стимулюючи їх до участі у дослідницькій діяльності, аналізу сучасних тенденцій та впровадження новітніх підходів в освітній процес.

Ця дисципліна є базовою для подальшого освоєння спеціальних дисциплін освітньої програми та забезпечує необхідні знання для вирішення складних педагогічних та управлінських завдань, які стоять перед сучасними освітніми закладами.

Обсяг дисципліни

Форма навчання	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	4 кредити	4 кредити
Кількість годин:		
- лекції	20	15
- практичні / семінарські	20	10
- лабораторні	-	-
- індивідуальні завдання	-	-
- самостійна робота студента	80	95

Статус навчальної дисципліни: нормативна

Передумови для вивчення дисципліни: основи педагогіки, психологія, методологія та методи наукових досліджень, інформаційно-комунікаційні технології в освіті, компетенції: критичне та аналітичне мислення, базові знання з педагогіки та психології, навички роботи з інформаційними ресурсами.

Очікувані результати навчання

У процесі вивчення дисципліни передбачається формування у студентів наступних **компетентностей**:

ЗК1. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.

СК9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітній та дослідницькій діяльності.

Навчальна дисципліна сприятиме досягненню таких **програмних результатів навчання**:

РН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію наукових педагогічних досліджень.

РН2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

РН5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого та компетентнісного підходів та сучасних досягнень освітніх педагогічних наук.

РН6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних та етичних норм.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	Денна форма						Заочна форма					
	Разом	у тому числі					Разом	у тому числі				
		л	пр	лаб.	інд.	срс		л	пр	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Сучасні педагогічні теорії та інноваційні підходи												
Тема 1. Огляд сучасних педагогічних теорій та глобальних тенденцій в освіті	20	5	5			10	20	4	2			14
Тема 2. Інноваційні підходи в педагогіці: методики навчання та оцінювання	20	5	5			10	20	4	2			14
Разом за змістовим модулем 1	40	10	10			20	40	8	4			28

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Кількість годин						
	Денна форма					Заочна форма						
	Разом	у тому числі				Разом	у тому числі					
		л	пр	лаб.	інд.		срс	л	пр	лаб.	інд.	срс
Змістовий модуль 2. Соціально-етичні аспекти та актуальні проблеми педагогічної науки												
Тема 3. Етика у взаємовідносинах між вчителем і учнем та педагогічні парадигми	20	5	5			10	20	4	2			14
Тема 4. Педагогіка культурної різноманітності та сучасні проблеми педагогіки	20	5	5			10	20	4	2			14
Разом за змістовим модулем 2	40	10	10			20	40	8	4			28
Змістовий модуль 3. Взаємодія, комунікативна культура та виклики сучасного світу												
Тема 5. Комунікативна культура педагога: концепції, практики та виклики сучасного світу	20	5	5			10	20	3	2			15
Тема 6. Взаємодія в освітньому середовищі: групова динаміка, співпраця та підтримка психічного здоров'я	20	5	5			10	20	3	2			15
Разом за змістовим модулем 3	40	10	10			20	40	6	4			30
Усього годин	120	20	20			80	120	15	10			95

Форми та методи контролю навчальних досягнень

Поточний контроль: експрес-опитування під час лекцій, письмова перевірка, реферати, комп'ютерне тестування, захист практичних робіт.

Підсумковий контроль: іспит.

Розподіл балів за темами:

	Поточне тестування та самостійна робота						Самостійна робота	Підсумковий екзамен	Сума
	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				
Тема	T1	T2	T3	T4	T5	T6			
Бали	8	8	8	8	8	8	12	40	100

Критерії оцінювання результатів навчання

Високий рівень (А, 90-100 балів)

Студент демонструє глибокі та системні знання з усіх аспектів дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки». В усних відповідях, рефератах, письмових роботах та під час комп'ютерного тестування студент надає чіткі, аргументовані та правильні відповіді. Усі завдання виконані без помилок або з незначними неточностями. Студент впевнено аналізує отримані результати, робить логічні висновки, успішно застосовує знання на практиці та вміє інтегрувати різні педагогічні підходи для вирішення складних проблем.

Достатній рівень (В-С, 75-89 балів)

Студент виявляє впевнені знання основного матеріалу дисципліни. Відповіді на практичних заняттях, у рефератах, письмових роботах та під час тестування в основному правильні, хоча можуть містити незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння теми. Студент демонструє здатність до аналізу та узагальнення, хоча може потребувати додаткового керівництва під час вирішення більш складних завдань.

Середній рівень (D-E, 60-74 балів)

Студент має базові знання з основних питань дисципліни, але демонструє неповне розуміння деяких аспектів. Відповіді під час експрес-опитувань, реферати та письмові роботи виконані з помилками, які впливають на загальне розуміння матеріалу. Студент може відтворити основні положення дисципліни, але має труднощі з застосуванням знань на практиці, потребує значної допомоги та корекції з боку викладача.

Низький рівень (Fх-F, 0-59 балів)

Студент виявляє поверхневі знання з дисципліни, що свідчить про недостатню підготовку. Відповіді на питання, реферати, письмові роботи та результати тестування містять численні помилки, відповідь не відповідає вимогам. Студент не демонструє здатності самостійно вирішувати поставлені завдання, не розуміє основних концепцій та потребує повторного вивчення матеріалу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	Fх	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--	---

Індивідуальні завдання

1. Розробка навчального проєкту.

Студенти повинні розробити та представити проєкт на тему «Інноваційні методики викладання у вищій школі», де вони мають проаналізувати сучасні педагогічні теорії та запропонувати інноваційні підходи до викладання у вищих навчальних закладах. Проєкт повинен включати теоретичну частину та практичні рекомендації щодо впровадження розробленої методики.

Очікуваний результат. Презентація проєкту у форматі PowerPoint та аналітичний звіт у вигляді письмової роботи на 10-15 сторінок.

2. Кейс-стаді

Виконання аналізу кейсу, що включає розв'язання педагогічних проблем, з якими можуть зіткнутися викладачі вищої школи. Наприклад, студентам може бути запропонований кейс з питанням адаптації студентів до змішаної форми навчання (онлайн та офлайн).

Очікуваний результат. Письмовий звіт на 5-7 сторінок з аналізом проблеми, обґрунтуванням рішень та пропозицією конкретних дій.

3. Самостійне дослідження:

Проведення дослідження на тему «Етика у взаємовідносинах між викладачем і студентом у контексті сучасних освітніх парадигм». Дослідження повинно включати огляд літератури, збір даних (інтерв'ю, опитування) та аналіз отриманих результатів.

Очікуваний результат. Дослідницька робота на 15-20 сторінок з висновками та рекомендаціями.

4. Рефлексивний есе

Написання рефлексивного есе на тему «Виклики та можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічній діяльності». Есе повинно включати особисті роздуми студента щодо даного питання, підкріплені теоретичними знаннями та прикладами з практики.

Очікуваний результат: Есе обсягом 4-6 сторінок.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження корінь педагогічних теорій. Вивчення основних вчених та їхніх теорій, що сформували сучасну педагогіку.	15
2	Проектна методика в освіті. Переваги, недоліки та використання в різних предметах.	15

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Огляд E-learning платформ. Порівняльний аналіз різних платформ для дистанційного навчання.	12
4	Кодекси професійної етики. Дослідження та аналіз етичних кодексів для педагогів.	12
5	Культурна освіта. Дослідження методів інтеграції культурної освіти в освітній процес.	13
6	Аналіз трансмісійної та ритуальної моделей комунікації. В контексті взаємодій між учителями та учнями.	13
	Разом:	80

Матеріально-технічне забезпечення

Для забезпечення ефективного викладання та засвоєння дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки» за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи та адміністрування в освіті» необхідні наступні інструменти, обладнання та програмне забезпечення:

- Стационарні комп'ютери або ноутбуки.
- Проектори та інтерактивні дошки.
- Пакет офісних програм (Microsoft Office, Google Workspace).
- Програмне забезпечення для створення та проведення онлайн-опитувань і тестувань (Moodle, Google Forms, Kahoot).
- Платформи для дистанційного навчання та відеоконференцій (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet).
- Високошвидкісне підключення до інтернету для доступу до електронних ресурсів, баз даних, наукових журналів, онлайн-бібліотек, а також для участі у вебінарах та онлайн-дискусіях.
- Відеокамери та мікрофони.
- Сканери та принтери.

Рекомендовані інформаційні джерела

Основна література:

1. Актуальні проблеми педагогіки початкової освіти: навч.-метод. посіб. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Каф. педагогіки і методикдошк. та початк. освіти; уклад.: М. С. Гордійчук, Л. Б. Попова, О. Ю. Попова. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2014. 151 с.

2. Аніщенко О.В., Яковець Н.І. Сучасні педагогічні технології: навч. посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 199 с.

3. Артющина М. В., Журавська Л. М., Колесніченко Л. А. та ін. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. М. В. Артющиної. Київ: КНЕУ, 2008. 336 с.

4. Березюк О.С., Власенко О.М. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів. Житомир: Вид-во ЖДУ імені І.Франка, 2017. 212 с.
5. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Либідь, 2005. 252 с.
6. Буйницька О. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навч. посібник Київ: Центр навч. літ-ри, 2019. 240 с.
7. Буркова Л. В. Соціономічні професії: інноваційна підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах: монографія. Київ: Інформаційні системи, 2010. 278 с.
8. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 296 с.
9. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с
10. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академія, 2001. 576 с.
11. Гадецький М., Хлебнікова Т. Організація навчального процесу в сучасній школі. Харків: Ранок. 2004. 169 с.
12. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В.А.Гладуш, Г. І. Лисенко. Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
13. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
14. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. Київ – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
15. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., доп. й випр. -Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
16. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник: довідкове видання. Київ: Либідь, 1997. 374 с.
17. Городиська В., Пантіюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич : Редакц.-видавн. відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
18. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: монографія. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. 243 с.
19. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ: Академвидав 2004. 352 с.
20. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г.Кремень; Академія педагогічних наук України. Київ: Юрінком Інтер, 2008. - 1040 с.
21. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 350 с.
22. Зайченко І.В. Педагогіка: навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2008. 528с.
23. Зливков В.Л., Завгородня О.В., Лукомська С.О., Копилов С.О., Котух О.В. Психологія педагогічної взаємодії: інтегративний підхід: монографія / за ред. В. Л. Зливкова, С.О.Лукомської. Київ: 2019. 259 с.

24. Інноваційні освітні технології : навчально-методичний посібник / упорядник Л.М.Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.
25. Інноваційні педагогічні технології: посібник / за ред. О. І. Огієнко; авт. кол.: О.І.Огієнко, Т. Г. Калюжна, Ю. С. Красильник, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, К.В.Годлевська, Ю. М. Кобюк. Київ, 2015. 314 с.
26. Ісаєнко В., Рідей Н., Навроцька Д., Улішенко А. Синергетична педагогіка: навч.-метод. посібник. Київ: НПУ імені М.П.Драгоманова, НАУ, 2019. 416 с.
27. Кайдалова Л. Г., Сабатовська-Фролкіна І. С., Альохіна Н. В., Шварп Н. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посіб. Харків : НФаУ, 2019. 248 с.
28. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посібник. Київ: Знання, 2005. 336 с.
29. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. В.Овчарук. Київ: К. І.С., 2004. 112 с.
30. Корягін М.В., Чік В.Ю. Основи наукових досліджень: монографія. Львів: Алерта, 2019. 622 с.
31. Косенко Д. Новий освітній простір. Мотивуючий простір. Київ: Видавничий центр Академія, 2019. 255 с.
32. Кремень В. Енциклопедія освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
33. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Київ: Знання, 2011. 486 с.
34. Кузьмінський А. І. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2003. 418с.
35. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: хрестоматія. Київ: Знання-Прес, 2006. 700 с.
36. Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І. Педагогіка: навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 304 с.
37. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2020. 291 с.
38. Локшина. О. І. Становлення «компетентнісної» ідеї в європейській освіті. Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. Київ: Педагогічна думка, 2009. С.19-33.
39. Луговий В. І. Компетентності та компетенції: поняттєво-термінологічний дискурс. Вища освіта України. Київ: Гнозис, 2009. №3 (додаток 1). С. 8-14.
40. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент : навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.
41. Максименко В.П. Дидактика: курс лекцій: навч. посіб. Хмельницький: ХмЦНП, 2013. 222 с.
42. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Кондор, 2005. 667 с.
43. Мартиненко С. М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики навч.-метод. посіб.: рек. Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка / С. М. Мартиненко, М. Д. Осколова; рецензент: В. І. Бондар, Н.М.Бібік. К.: Київський університет імені Бориса

Грінченка, 2013. 144 с.

44. Мартинчук О.В., Маруненко І.М., Луцько К.В. та ін. Спеціальна педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Київ : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.

45. Матвієнко О. В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія. Київ: Стилос, 2006. 543 с.

46. Мешко О. І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018. 196 с.

47. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. Київ: ВАТ «КДНК», 2001. 608 с.

48. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2015. 253 с.

49. Москалець В.П. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 262 с.

50. Найдьонов І. М. Основи освітянського менеджменту: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. Ч.2. 270с.

51. Немченко С. Г., Голік О. Б., Лебідь О. В. Педагогіка вищої школи: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.

52. Нісімчук А. С. Інноваційні технології педагогічної освіти: монографія. Луцьк: Твердиня, 2012. 478 с.

53. Онищенко Н. П. Методика виховної роботи : навч. посіб. за кредитно-модул. системою орг. навчання. Переяслав-Хмельницький: СПД Карпук С. В., 2009. 326 с.

54. Пальчевський С. С. Педагогіка: Загальні засади педагогіки. З історії педагогіки. Теорія освіти і навчання (дидактика). Теорія виховання. Школознавство : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Каравела, 2007. 576с.

55. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 228 с.

56. Педагогічні технології: теорія та практика: навч.-метод. посібн. / За ред. проф. М.В.Гриньової. Полт. держ. пед. ун-т ім. В.Г. Короленка. П., АСМІ: 2006. 230с.

57. Пищик О. Цифрова педагогіка як інструмент розвитку комунікативної культури у закладах освіти. Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 3- го Міжнародного наукового форуму (Київ-Харків 7-8 лютого 2020 р.)/ за заг. ред. Г.В. Єльнікової; ред. кол.: О.Л. Ануфрієва, Л.О. Бачієва, В.М. Гладкова, Г.Ю. Кравченко, З.В. Рябова; упоряд. Я.Й. Васильченко. Київ: Юстон, 2024, 272 с. С.218-220. URL: https://adaptive.org.ua/wp-content/uploads/2024/03/%D0%A4%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%9C_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8_2024-1.pdf

58. Пищик О.В. Інтеграція цифрових технологій у сучасній освіті: аналіз викликів та можливостей. Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка –заклад вищої освіти: зб.

матеріалів X Міжнародної наук.-практ. конф., м. Київ, 15 лют. 2024 р. Київ: НАУ, 2024. С. 368-377 URL: <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/APSE>

59. Пищик, О. В. (2024). Роль соціальних мереж у трансформації сучасної освітньої парадигми. Імідж сучасного педагога, (2(215)), 45–50. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/299977/296021>

60. Пищик О. Зміцнення лідерства через самоменеджмент та розвиток комунікативної культури в управлінні закладом освіти. Український Педагогічний журнал, 2024 № 2, С.224-241. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/763/894>

61. Пищик О. Лідерські «soft skills»: ключ до успішного освітнього менеджменту. Дистанційна освіта: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти» зб. матеріалів V Міжнародної наук.-практ. конф., м. Київ, 15 травня 2024 р. Київ : НАУ, 2024.

62. Полякова Г.А., Борова Т.А. Педагогіка: навчальний посібник. Харків: Основа, 2011. 374 с.

63. Попова О. В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Країні у ХХІ столітті. Х., 2001. 256 с.

64. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології в підготовці вчителів: навчальний посібник. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.

65. Пэхота О.М., Кітенко А.З., Лабарський О.М. Освітні технології: монографія. Київ: Знання, 2000. 230 с.

66. Саух П. Ю. Сучасна освіта : портрет без прикрас : монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 382 с.

67. Сбруєва А., Рисіна М., Осьмук Н., Чистякова І. Практикум з історії педагогіки. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2019. 165 с.

68. Семенов О. М. Формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів: теорія і практика : монографія. Суми : Ніко, 2014. 254 с.

69. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.

70. Сікорський П.І., Вітер О.М. Проблеми дидактичного структурування і генералізації навчального матеріалу: монографія. Львів: ФОП Корпан Б.Л., 2011. 215с.

71. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології: навч. посібник. Харків: Основа, 2002. 245 с.

72. Степко М. Компетентнісний підхід: його сутність. Що є прийнятним, а що проблемним для вищої освіти України. Вища освіта України: теор. та науково-метод. часопис. Київ, 2009. С. 43-52.

73. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с

74. Тверезовська Н. Т. Сидоренко В.К. Методологія педагогічного дослідження: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 440 с

75. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: Олді-

плюс, 2013. 466 с.

76. Українська освіта в умовах інтегрування в європейський простір: зб. наук. пр. / за ред. О. Карпенко. Дрогобич: РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2019. 276 с.

77. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2006. 560 с.

78. Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження: монографія. Харків: ФОП Панов А. М., 2017. 237 с.

79. Чайка В.М. Основи дидактики: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2011. 240с.

80. Чепіль М. Педагогічні технології : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.

81. Чепіль М.М. Актуальні проблеми освіти: навчально-методичний посібник. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2012. 128 с.

82. Швалб Ю. М. Психологічні аспекти компетентнісного підходу в освіті. Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. Київ: Педагогічна думка, 2009. С. 105-113.

Допоміжна

1. Биков В. Ю., Овчарук О. В., Іванюк І. В., Пінчук О. П. і Гальперіна В. О., Сучасний стан використання цифрових інструментів для організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти: підсумки 2022 року, *ITLT*, vol. 90, вип. 4, стор. 1–18, вересень 2022 р

2. Гальчинський А., Гаєць В., Кінах А., Семіноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ.- К.: Знання України, 2004

3. Даниленко Л.І. Теоретичні аспекти освітньої інноватики. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 36. наук, праць. Вип. 5; ред. кол. Л.І.Даниленко (гол. ред.) та ін.- Київ: Логос, 2001. С 3-11.

4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. Київ: Знання-Прес, 2003.

5. Кузьмінський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. - К.: Знання-Прес, 2003.

6. Левченко Т. І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах. Вінниця: видавництво «Нова книга», 2002. 512 с.

7. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія. Київ: МАУП, 2000. 256 с.

8. Мартиненко С. М. Основи діагностичної діяльності вчителя початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Сімкольорів, 2010. 263 с

9. Мельниченко О. А., Орлик О. В. Сучасні інформаційні технології в освіті. Інформатика та інформаційні технології : студ. наук. конф., 20 квітня 2015 р.: матер. конф. Одеса, ОНЕУ. С. 28-31.

10. Організаційно-методичний супровід розвитку комунікативної культури керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Історія та філософія освіти в незалежній Україні: контрверзи сучасного наукового

пізнання: зб. тез всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 8 червня 2021 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України / ред. кол.: Топузов О.М., Сисоєва С.О., Дічек Н.П., Култаєва М.Д. та ін. Електронне наукове видання]. Київ : Педагогічна думка, 2021. 246 с. С. 42-45

11. Пищик О. В. Розвиток критичного мислення майбутнього педагога в умовах модернізації освіти. Київський науково-педагогічний вісник: наук. журн. Київ, 2020. Вип. 21. С. 101-107.

12. Пищик О. В. Цифрова грамотність – складова професійної компетентності педагога. «Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих в системі неперервної освіти»: збірник тез VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (26 листопада 2020 р.) / за наук. ред. Сидоренко В.В., Біла Церква: БІНПО ДВНЗ УМО, 2020. – 440с. С. 300-306.

13. Пищик О. Використання DROPBOX в освітніх процесах. *Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу*: збірник тез доповідей, м. Київ, 14 вересня 2022 року / [ред. кол.; голов. ред. О.М.Топузов]. Київ : Педагогічна думка, 2022. 388 с. С. 213-216/

14. Пищик О. Критичне мислення як фактор професійної компетентності. Школа синергії освіти і духовності: нові виклики, тренди і можливості: Матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ 23 жовтня 2020 р.). Київ: ДЗВО «Університет менеджменту освіти». 2020. С. 116-120. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp>

15. Пищик О. В. Розвиток комунікативної культури керівника закладів професійної (професійно-технічної) освіти *Професійна освіта*, Київ: Пед. преса, 2019. №1(82). С. 41-43.

16. Пищик О.В. Інформаційна мобільність педагога як компонент якості освіти. Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 14 травня 2020 р. РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2018. 275 с. С. 205-207

17. Пищик, О. 2021. Освітня дипломатія керівників закладів освіти як інструмент творчого співробітництва. Освітологічний дискурс. 34, 3 (Вер 2021), 1–14. URL: <https://www.od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/865>

18. Попова О.В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні у XX столітті. Харків, 2001. 256 с

19. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології. Харків: Ранок, 2002. 20с.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

2. Державний стандарт початкової загальної освіти URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>

3. Дишлева С. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі URL: <http://osvita.ua/school/technol/6804/>

4. Дуб О. Комп'ютер і дитина. Здоровий підхід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://abetka.ukrlife.org/pc.htm>
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
6. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
7. Концепція «Нова українська школа» URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. № 344/2013 ред. від 25.06.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 156-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
11. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.